

Київський університет імені Бориса Грінченка

Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б.
Жильцов

“ 02 ” 09 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПЕЦКУРС ЗІ СВІТОВОЇ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.01 Українська мова та література

освітня програма: 035.01.04 Зарубіжна література та світова художня культура

Освітній рівень: другий (магістерський)

2020 – 2021 н. р.

Розробник: Вишницька Юлія Василівна, доктор філологічних наук, доцент,
доцент кафедри світової літератури

Викладач: Вишницька Юлія Василівна, доктор філологічних наук, доцент, доцент
кафедри світової літератури

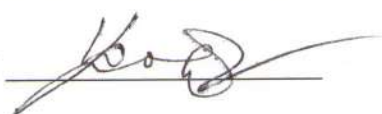
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової
літератури

Протокол № 1 від 02 вересня 2020 року

Завідувач кафедри

 (проф. Ю.І. Ковбасенко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
«Зарубіжна література та світова художня культура»
02 вересня 2020 р.

Гарант освітньої програми: (Ю.І. Ковбасенко)

Робочу програму перевірено
_____ 2020 р.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи

 (Заяць Л.І.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол №__

Київський університет імені Бориса Грінченка

Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О. Б.

Жильцов

“ _____ ” _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПЕЦКУРС ЗІ СВІТОВОЇ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.01 Українська мова та література

освітня програма: 035.01.04 Зарубіжна література та світова художня культура

Освітній рівень: другий (магістерський)

2020 – 2021 н. р.

Розробник: Вишницька Юлія Василівна, доктор філологічних наук, доцент,
доцент кафедри світової літератури

Викладач: Вишницька Юлія Василівна, доктор філологічних наук, доцент, доцент
кафедри світової літератури

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової
літератури

Протокол № 1 від 02 вересня 2021 року

Завідувач кафедри

_____ (проф. Ю.І. Ковбасенко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
«Зарубіжна література та світова художня культура»
02 вересня 2021 р.

Гарант освітньої програми: _____ (Ю.І. Ковбасенко)

Робочу програму перевірено

_____ 2021 р.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи

_____ (Заяць Л.І.)

Пролонговано:

на 20__ /20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	Денна
Спецкурс зі світової художньої культури	
Вид дисципліни	Вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Загальний обсяг кредитів/годин	3 кр./ 90 год.
Курс	II
Семестр	III
Кількість змістових модулів з розподілом	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, у тому числі:	90
Аудиторні	24
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	30
Самостійна робота	60
Форма семестрового контролю	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Спецкурс зі світової художньої культури «Міфологічні сценарії в художньому дискурсі» вивчається в третьому семестрі на другому курсі й входить до вибіркового блоку «Літературна експертиза медіа-простору». Робоча програма передбачає розв'язання низки **завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня**. Програма охоплює великий масив з курсу літературознавства та мистецтвознавства, який читається у вишах гуманітарного профілю й допомагає магістрантам зосередитися на найважливіших, вузлових проблемах аналізу мистецького тексту. Програма розрахована на 10 годин лекційних та 14 годин семінарських занять. Вивчення курсу закінчується заліком. Зважаючи на великий обсяг матеріалу, а також на необхідність його творчого засвоєння, вміння самостійно аналізувати твори художньої культури, глибоко, вдумливо інтерпретувати кіноматографічні, малярські, драматургічні, музичні тощо тексти, окрема увага приділяється співпраці викладача з магістрантами, винесення частини матеріалу на самостійне опрацювання (60 годин).

Курс покликаний формувати як теоретичну базу магістранта, так і практичні навички застосування методики реконструкції міфологічних сценаріїв. Тому **метою** спецкурсу є обґрунтування семіотичної моделі міфологічного сценарію в художньому дискурсі та варіювання її на матеріалі творів художньої культури: кінематографічних, малярських, музичних, інтермедіальних текстів; оволодіння магістрантами термінологічним апаратом з міфопоетики, вміння творчої та фахової інтерпретації текстів.

Серед основних **завдань**, підпорядкованих меті, є такі:

- окреслити проблемне поле питань, пов'язаних із дефініцією та дескрипцією міфологічних сценаріїв, віднайти релевантні алгоритми їх прочитання та дешифрування;
- аргументувати семіотичну типологізацію міфологічних сценаріїв;
- описати корпус міфологем-репрезентантів із виокремленням їхніх фоново-культурологічної, етнічної та індивідуально-авторської іпостасей у художніх текстах новітньої доби;
- дослідити індивідуально-авторські реалізації міфологічних сценаріїв як прояви символічної міфомоделі, визначивши та реконструювавши сценарні варіації ритуалу ініціації, космогонічних, есхатологічних, близнюкових міфів у творах світового кінематографу, малярства, музичного мистецтва тощо;
- з'ясувати основні текстові стратегії реміфологізації, деміфологізації, десакралізації як прояви неоміфологізму в сучасному художньому дискурсі.

Міжпредметні зв'язки. Спецкурс зі світової художньої культури «Міфологічні сценарії в художньому дискурсі» тісно пов'язана з такими дисциплінами, як «Методологія і методи філологічних досліджень», «Аналіз та інтерпретація художнього тексту», «Філософія мови і освіти», «Новітня і сучасна зарубіжна література», «Педагогіка і психологія вищої школи», «Історія світової художньої культури».

Поставлена мета формує такі **компетентності**:

Загальні компетентності :

ЗК-1	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК-3	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-4	Уміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
ЗК-6	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК-8	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК-10	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК-11	Здатність проведення досліджень на належному рівні.
ЗК-12	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК-13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності:

ФК-1	Здатність вільно орієнтуватися в різних літературознавчих та лінгвістичних напрямках і школах
ФК-2	Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
ФК-3	Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
ФК-6	Здатність застосовувати поглиблені знання з літературознавства й мовознавства, зарубіжної літератури та світової художньої культури для вирішення професійних завдань.
ФК-8	Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ**Програмні результати навчання:**

ПРН-1	Оцінювати власну навчальну та професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
ПРН-2	Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
ПРН-10	Збирати й систематизувати літературні, культурні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів зарубіжної літератури і світової художньої культури
ПРН-11	Здійснювати науковий аналіз літературного й культурного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
ПРН-15	Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного чи культурологічного матеріалу
ПРН-17	Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в зарубіжній літературі і світовій художній культурі.
ПРН-18	Демонструвати поглиблені знання і розуміння загальних властивостей художньої літератури як мистецтва слова; розуміти літературу як систему систем; розуміти еволюційний шлях розвитку українського і світового літературознавства в контексті культури; мати знання про специфіку поезики літературного твору (художнього тексту) та множинність його інтерпретацій; Усвідомлювати природу і сутність національних традицій у галузі літератури і мистецтва.
ПРН-19	Демонструвати глибокі знання про особливості світового літературного канону: механізми та алгоритм формування, співвідношення класики і новітньої літератури, дискурс теорії канону.
ПРН-21	Показувати глибокі знання і розуміння особливостей становлення та розвитку літературного процесу другої половини ХХ – початку ХХІ ст.; специфіку течій і шкіл цієї доби; художні доміанти творчості письменників новітньої доби.
ПРН-23	Використовувати професійно профільовані знання, уміння й навички в галузі педагогіки і психології вищої школи, методик викладання зарубіжної літератури та світової художньої культури для дослідження педагогічних явищ і процесів.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійна
		Лекції	Семінари	Модульний контроль	
Змістовий модуль I.					
Символічна міфомодель: проблемні зони					
Міфологічний сценарій: символічна VS симулятивна моделі	12	2			10
Моделювання міфологічного сценарію кінця: кінотекст Андрія Тарковського «Сталкер»	2		2		
Міфологічний сценарій: проблеми прочитання та декодування	12	2			10
Міфологема втраченого раю: триптих Ієроніма Босха «Сад земних насолод»	2		2		
Усього за модуль 1	30	4	4	2	20
Змістовий модуль II.					
Типологія міфологічних сценаріїв					
Міфологічний сценарій: проблеми типології	12	2			10
Образ Іншого як одна з домінант міфологічного сценарію протистояння (на матеріалі німого фільму «Людина, що сміється» та ігрового фільму й коміксів про Джокера)	4		4		
Усього за модуль 2	18	2	4	2	10
Змістовий модуль III.					
Міфологічні сценарії початку і кінця як домінантні семіотичні моделі					
Символічна міфомодель ядерного типу в художній культурі	17	2			15
Міфосценарій ініціації в епічній опері Ріхарда Вагнера «Перстень Нібелунга»	4		4		
Символічна міфомодель опозитивного типу в художній культурі	17	2			15
Міфологема героя в проекті арт-центру «Я-Галерея» «Енеїда»	2		2		
Усього за модуль 3	12	4	6	2	30
Усього	90	10	14	6	60

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Символічна міфомодель: проблемні зони

Лекція 1. Міфологічний сценарій: символічна VS симулятивна моделі (2 год.).

Дві форми міфологічної моделі культури. Символічна міфомодель. Символ як домінанта символічної семіотичної міфомоделі. Симулятивна міфомодель. Симулякр як незаповнений знак симулятивної

системи. Деміфологізація соціального. Поняття «порнографічної гіперреальності» (Ж. Бодріяр). Маніпулятивні форми симулятивної міфомоделі. Неоміфологізм. Переосмислення архаїчних схем. «Міфологічна реверсія» сучасності: модус profanum'у.

Основні поняття теми: міфопоетика, міфомодель, симулякр, символ, де міфологізація, неоміфологізм.

Семінарське заняття 1. Моделювання міфологічного сценарію кінця: кінотекст Андрія Тарковського «Сталкер» (2 год.).

Лекція 2. Міфологічний сценарій: проблеми прочитання та декодування (2 год.).

Міфологічний сценарій як семіотичний конструкт. Дефініції міфологічного сценарію у культурології, лінгвістиці, психології. Методологія прочитання міфологічного сценарію. Методика фреймового аналізу. Кластерний аналіз. Бриколажний метод. Елементарна феноменологія міфу. Теорія традиційних сюжетів. Проблемні зони терміна: проблеми дефініції, дескрипції, прочитання, декодування, типології. Міфологічний ресерс. Соціокультурний вектор міфу. Десакралізація. «Перевернутість» і фрагментарність міфу. Антиміф. Контрміф.

Основні поняття теми: міфосценарій, фрейм, кластер, бриколаж, традиційний сюжет, семіотичний конструкт

Семінарське заняття 2. Міфологема втраченого раю: триптих Ієроніма Босха «Сад земних насолод» (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Типологія міфологічних сценаріїв

Лекція 3. Міфологічний сценарій: проблеми типології (2 год.).

Особливості моделювання міфологічного сценарію. Критерії типологізації. Міфологічні сценарії в психотерапії. Міфосценарії Жана Бодріяра. Семіотичний підхід типологізації міфосценаріїв. Міфосценарії ядерного та опозитивного типів. Мега-, макро- і мікросценарії. Ідіостильові варіанти міфологічних сценаріїв. Мегаміфосценарії початку і кінця. Макроміфосценарії віднайденого та втраченого раю. Макросценарій ініціації.

Основні поняття теми: міфологізація, міфосценарій, міфологема, міфема, ритуал, ініціація

Семінарські заняття 3-4. Образ Іншого як одна з домінант міфологічного сценарію протистояння (на матеріалі німого фільму «Людина, що сміється» та ігрового фільму й коміксів про Джокера) (4 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Міфологічні сценарії початку і кінця як домінантні семіотичні моделі

Лекція 4. Символічна міфомодель ядерного типу в художній культурі (2 год.).

Космогонічна та есхатологічна образні моделі. Домніантно-периферійна структура семіотичної моделі міфосценарію. Тематичний, часопросторовий, імагогічний, композиційний, сюжетний, жанровий, мовний, стильовий рівні тексту. Міфологічні ізоморфи.

Основні поняття теми: міф, міфологічний хронотоп, міфологічний час, циклічний час, лінійність, імаго логічний, космологія, есхатологія, ізоморф

Семінарські заняття 5-6. Міфосценарій ініціації в епічній опері Ріхарда Вагнера «Перстень Нібелунга» (4 год.).

Лекція 5. Символічна міфомодель опозитивного типу в художній культурі (2 год.).

Сценарії протистояння як експлікація дуалістичних міфів. Міфологічні координати Іншого / Інакшого, Ворога, Жертви, Героя. Семантика свого і чужого. Семіотичне конструювання ідентичності.

Основні поняття теми: Інший, Інакший, міфологема, десакралізація, антиміф, контрміф, ідентичність.

Семінарське заняття 7. Міфологема героя в проєкті арт-центру «Я-Галерея» «Енеїда» (2 год.).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1	
			Кільк. одиниць по розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	5	5
2	Відвідування семінарських занять	1	7	7
3	Виконання завдань для самостійної роботи	10	5	50
4	Робота на семінарських заняттях	10	7	70
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	132
	Коефіцієнт - 1, 32			

Умовою зарахування проходження спецкурсу зі світової художньої культури «Міфологічні сценарії в художньому дискурсі» є отримання магістрантом не менше 60-ти балів за результатами всіх видів означених робіт.

Завдання для самостійної роботи (60 год.)

- Опрацювати лекційний матеріал (скласти опорні схеми, таблиці тощо для кращого засвоєння тем).
- Законспектувати першоджерела: праці вітчизняних та зарубіжних літературознавців, лінгвістів, етнографів, семіотиків, енологів (список рекомендованої літератури).
- Проаналізувати тексти (кінематографічні, малярські, драматургічні тощо) за допомогою методики конструювання міфологічного сценарію.

Змістовний модуль I. Символічна міфомодель: проблемні зони

Тема 1. Міфологічний сценарій: символічна VS симулятивна моделі (10 год.).

Завдання:

- Опрацювати праці:

Барт Р. Мифологии / Р. Барт ; пер., вступ. ст. и коммент. с фр. С. Зенкина. – М. : Изд-во им. Сабашниковых, 1996. – 312 с.

Кузьма Еразм. Категорія міфу в літературознавчих дослідженнях / Еразм Кузьма // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XX - початок XXI ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 332-350.

- Пеконструкція міфологічного сценарію в кінотексті:

- зробити міфологічний аналіз (з виокремленням запозиченого, етнічного та індивідуально-авторського міфів) творів українських та зарубіжних кінематографістів (за вибором магістранта): проаналізувати універсальні символи Світового Дерева та Шляху: методика ключових семантичних універсалій етнокультури (Анна Вежбіцька).

Основні поняття теми: міф, міфологія, міфологічний аналіз, міфологема, етнокультурна, міфологема, міфологічний аналіз, семантичні універсалії, символ.

Тема 2: Міфологічний сценарій: проблеми прочитання та декодування (10 год.).

Завдання:

1. Опрацювати праці:

Комендант Тадеуш. Деконструкція та інтерпретація / Тадеуш Комендант // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 378-388.

Яньон Мар'я. Проект фантазматичної критики / Мар'я Яньон // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 371-392.

2. Апробація методики реконструкції семіотичної моделі міфологічного сценарію:

- структурно-семантичний, хронотопічний, міфологічний аналіз українського настінного живопису: осмислення специфіки місця та часу (локації - за вибором магістранта)

Основні поняття теми: бінарні опозиції, часопростір, хронотоп, інтертекстуальний аналіз, міфологема, міфологічний аналіз, палімпсест, компаративний аналіз, міфологічні моделі, ідіостиль, контекст, культурологічне тло, культурологема (культурема),.

Змістовний модуль II. Типологія міфологічних сценаріїв

Тема 3: Міфологічний сценарій: проблеми типології (10 год.)

Завдання:

1. Опрацювати праці:

Вишницька Ю. Міфологічні сценарії в сучасному художньому та публіцистичному дискурсах : монографія / Юлія Вишницька. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – С. 13 – 312.

Шари-Мативецька Ева. Мовлення і література. До проблеми теорії мовлення Джона Л. Остіна / Шари-Мативецька Ева // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 235-271.

Абрамовська Яніна. Топос і деякі спільні місця літературознавчих досліджень / Яніна Абрамовська // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 351-370.

2. Апробація методики реконструкції семіотичної моделі міфологічного сценарію:

- Дослідити міфологічні виміри пошуку національної ідентичності та самоідентичності через концепти пам'яті, мови, тілесності тощо на матеріалі мультидисциплінарного міжнародного фестивалю сучасного мистецтва «ГогольFest».

Основні поняття теми: алюзії, інтертекст, інтертекстуальність, палімпсест, ремінісценція, ретельний аналіз, цитатія, контекст, культурологічний аналіз, структурно-семантичний аналіз, архетип, гендер, деконструктивізм, постструктуралізм, феноменологія, бінарні опозиції, часопростір, хронотоп.

Змістовний модуль III

Міфологічні сценарії початку і кінця як домінантні семіотичні моделі

Тема 4. Символічна міфомодель ядерного типу в художній культурі (15 год.)

Завдання:

1. Опрацювати праці:

Ліханський Якуб З.. Риторика / Якуб З. Ліханський // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 470-517.

Славінський Януш. Аналіз, інтерпретація та оцінювання літературного твору / Януш Славінський // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 87-110.

Уліцька Данута. Етичний поворот у літературознавчих дослідженнях / Данута Уліцька // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польсь. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 389-413.

2. Апробація методики реконструкції семіотичної моделі міфологічного сценарію:

- Проєкт «Розділові»: проаналізувати поезії Сергія Жадана методом тематичної сітки І. Арнольд (семантика декодування з виокремленням ключових тем-образів);

Основні поняття теми: герменевтика, метод аналізу, рецептивна естетика, текст, читач, шлях аналізу, міфоаналіз, декодування, ключові слова, лінгвістичний аналіз, мовні рівні тексту, семантика, стиль, стилістика, тематична сітка.

Тема 5: Символічна міфомодель опозитивного типу в художній культурі (15 год.)

Завдання:

1. Опрацювати праці:

Вишницька Ю. Сценарій протистояння в публіцистичних текстах: літературно-художній кластер [Електронний ресурс] / Юлія Вишницька // Синопис : текст, контекст, медіа : Електронне фахове видання Київського університету імені Бориса Грінченка. – № 1 (13), 2016. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/issue/view/16> – Назва з екрана (1,22 друк. арк.).

Вишницька Ю. В. Сценарій протистояння в сучасному українському публіцистичному дискурсі: координата «Герой» / Ю. В. Вишницька // Беларуская літаратура ў культурнай прасторы сучаснага грамадства : матэрыялы Міжнароднай навуковай канферэнцыі да 120-годдзя з дня нараджэння Кандрата Крапівы (Мінск, 3–4 сакавіка 2016 г.) / Цэнтр даследаванняў бел. культуры, мовы і літ. Нац. акадэміі навук Беларусі. – Мінск : Права і эканоміка, 2016. – С. 123–128 (0,4 друк. арк.).

Морозов А. Пошуки ідентичності в одновимірному світі та фактор Іншого / Андрій Морозов // Молода нація : альманах. – 2008. – № 5. – С. 25–45.

Чернецький В. Україна: Постколоніальність у «другому світі» // Чернецький В. Картографуючи посткомуністичні культури: Росія та Україна в контексті глобалізації : авториз. пер. з англ. / Віталій Чернецький ; пер.: К. Ботанова [та ін.] ; Укр. наук. ін-т Гарвард. ун-ту, Наук. т-во ім. Шевченка в Амерці, Ін-т Критики. – К. : Критика, 2013. – 429, [1] с. – (Серія «Критичні студії»). – С. 277 – 388 .

2. Проаналізувати міфологічні координати Героя, Іншого, Ворога, Чужого в міфосценаріях протистояння і двоюбою (на матеріалі сучасної української публіцистики).

3. Проаналізувати сценарії особистого спротиву системі як один із варіантів міфосценарію протистояння. Демістифікація та деміфологізація чужинця (на матеріалі часопису «Критика»)

Основні поняття теми: алюзії, інтертекст, інтертекстуальність, палімпсест, ремінісценція, ретельний аналіз, цитатія, контекст, культурологічний аналіз, структурно-семантичний аналіз, архетип, гендер, деконструктивізм, постструктуралізм, феноменологія, бінарні опозиції, часопростір, хронотоп

6.2. Критерії оцінювання самостійної роботи

№ п/п	Критерії	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Визначення наукового поняття, яке досліджується	1 бал
2.	Добір достатньої кількості цитат та дотримання правил їх оформлення	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту художніх творів. Виклад цитат у логічній послідовності.	4 бали
4.	Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова, про закони побудови художнього твору, літературні стилі.	2 бали
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (назва, план, основна частина, висновки, список використаних джерел)	2 бали
Разом		10 балів

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться за допомогою 3 контрольних робіт, що складається з тестування і розгорнутих відповідей на запитання.
Максимальна оцінка - 25 балів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

	Оцінка
Відмінно	Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)
Дуже добре	Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (рівень вище середнього)
Добре	Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)
Задовільно	Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (рівень нижче середнього)
Достатньо	Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (рівень нижче середнього)
Незадовільно	Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)
Незадовільно	З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до робочого навчального плану у вигляді вирахування максимальної суми балів у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою. Під час встановлення суми балів враховується засвоєння магістрантом теоретичного та практичного матеріалу з 3 кредитних модулів й оцінюється на підставі РСО за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, робіт на семінарських заняттях тощо) протягом семестру (див. 6.1). Вивчення дисципліни завершується заліком.

Максимальну кількість балів 132, набрану магістрантом за 3 семестр, за допомогою коефіцієнта 1,32 переводимо в показник 100 балів. Отриманий показник успішності за 100-бальною шкалою оцінювання переводимо в рейтингову шкалу оцінювання.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності

E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Міфологічний сценарій: проблемні питання дефініції, дескрипції.
2. Типологія міфологічних сценаріїв.
3. Символічна семіотична модель.
4. Симулятивна семіотична модель.
5. Символ VS симулякр.
6. Міфоаналіз.
7. Міф і психоаналітична критика.
8. Міф та архетип.
9. Естетичний вимір тексту.
10. Архетипний вимір тексту.
11. Культурологічний контекст вивчення творів мистецтва.
12. Стилістичний аналіз. Психологічний аналіз.
13. Інтертекстуальний аналіз творів (алюзії, ремінісценції, цитації).
14. Методика фреймового аналізу.
15. Методика кластерного аналізу.
16. Методичні прийоми хронотопічного аналізу.
17. Міфоаналіз. Поняття міфологем. Метод логіко-семіотичної рамки.
18. Методика брико лажного аналізу.
19. Мега-, макро- та мікроміфосценарії в художній культурі.
20. Міфологічні сценарії ядерного типу.
21. Міфологічні сценарії опозитивного типу.

8. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Барт Р. Миф сегодня / Р. Барт // Избранные работы : Семиотика. Поэтика : пер. с фр. / Р. Барт ; сост., общ. ред. и вступ. ст. Г. К. Косикова. – М., 1989. – С. 72–130.
2. Вишницька Ю. Міфологічні сценарії в сучасному художньому та публіцистичному дискурсах : монографія / Юлія Вишницька. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 614 с. (35,69 др. арк.).
3. Еліаде М. Священне і мирське. – Міфи, сновидіння і містерії. – Мефістофель і Андрогін. – Еліаде М. Окультизм, ворожбитство та культурні уподобання / М. Еліаде ; пер.: Г. Кьорян, В. Сахно. – Київ : Вид-во С. Павличко «Основи», 2001. – 591 с.
4. Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с.
5. Наливайко Д. С. Міфологія і сучасна література / Д. С. Наливайко // Всесвіт. – 1980. – № 2. – С. 170–182.
6. Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с.
7. Фрай Н. Архетипний аналіз: теорія мітів / Н. Фрай // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. Марії Зубрицької. – 2-е вид., допов. – Львів, 2001. – С. 142–172.

Додаткові:

1. Антоненко Н. П. Міфопоетика та лінгвосеміотика асоціативів у російських чарівних казках : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.02 / Наталія Павлівна Антоненко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2015. – 21 с.
2. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка (стилистика декодирования) [текст]: учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов по спец. «Иностранные языки» / И. В. Арнольд. – [3-е изд.] – М. : Просвещение, 1990. – 300 с.
3. Баррі Пітер. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків / Пітер Баррі. – К. : Смолоскип, 2008. – 360 с. – (Серія «Пролегомени»).
4. Барт Р. Мифологии / Р. Барт ; пер., вступ. ст. и коммент. с фр. С. Зенкина. – М. : Изд-во им. Сабашниковых, 1996. – 312 с.
5. Бауман Ю. Міфи суспільної свідомості у дзеркалі української преси / Юрій Бауман // Дух і літера. – 1998. – № 3–4. – С. 206–219.
6. Бодріяр Ж. Фатальні стратегії / Жан Бодріяр ; пер. з фр. Л. Кононовича. – Львів : Кальварія, 2010. – 192 с.
7. Бондарева О. Є. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання : монографія / О. Є. Бондарева. – Київ : Четверта хвиля, 2006. – 512 с.
8. Борисова Т. О некоторых семиотических понятиях : (обзор) [Электронный ресурс] / Тамара Борисова // Зеленая лампа. – Электрон. дан. – Режим доступа: <http://jgreenlamp.narod.ru/pervois.htm>. – Заглавие с экрана.
9. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание / А. Вежбицкая ; пер. с англ., отв. ред. М. А. Кронгауз, вступ. ст. Е. В. Падучевой. – М. : Рус. словари, 1996. – 416 с.
10. Войтович В. М. Українська міфологія / Валерій Войтович. – К. : Либідь, 2015. — 664 с.: іл.
11. Гальчук О. В. «...Не минає міт!»: Античний текст у поетичному просторі українського модернізму 1920–1930-х років : монографія / О. В. Гальчук. – Чернівці : Кн. – XXI, 2013. – 552 с.
12. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми : статті та есеї / Тамара Гундорова. – Київ : Грані-Т, 2013. – 548 с. – (Серія «De profundis»).
13. Грабович Г. Шевченко як міфотворець: Семантика символів у творчості поета / Григорій Грабович ; пер. з англ. С. Павличко. – Київ : Рад. письм., 1991. – 212 с.
14. Зварич І. М. Міф у генезі художнього мислення / І. М. Зварич ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці : Золоті литаври, 2002. – 236 с.
15. Киченко А. С. Мифопоэтические формы в фольклоре и истории русской литературы XIX века / А. С. Киченко. – Черкассы : Изд-во Черкасского ун-та, 2003. – 372 с.
16. Корнієнко О.О. Генеза і трансформація міфопоетичних парадигм у російській прозі 30-х років ХХ століття. Автореф. дис. ... докт. філол. наук / 10.01.02 – російська література. Київський державний університет ім. Т.Г.Шевченка. – К., 2007.
17. Мелетинский Е. М. Поэтика мифа / Е. М. Мелетинский. – М. : Восточная литература, 1995. – 408 с.
18. Лотман Ю. М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – Семиосфера – история / Ю. М. Лотман. – М. : Яз. рус. культуры, 1996. – 464 с.
19. Нямцу А. Миф. Легенда. Литература (теоретические аспекты функционирования) : Монография / А. Нямцу. – Черновцы : Рута, 2007. – 520 с.
20. Зборовська Н. В. Психологія і літературознавство : посібник / Н. В. Зборовська. – Київ, 2003. – 392 с. – (Серія «Альма-матер»).
21. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: Становлення людини друкованої книги / Маршалл Мак-Люен ; пер. з англ.: А. А. Галушки, В. І. Постнікова. – Київ : Ніка-Центр, 2015. – 388 с. – (Серія «Зміна парадигми» ; вип. 1).
22. Новикова М. О. Міфосвіт Григора Тютюнника: степ і сіль / М. О. Новикова // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2004. – № 5–6. – С. 149–158.

23. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму. Т. 2 / Я. Поліщук. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002. – 392 с.
24. Топоров В. Н. Модель мира (мифопоэтическая) / В. Н. Топоров // Мифы народов мира : энциклопедия : в 2 т. / [гл. ред. С. А. Токарев]. – М., 1988. – Т. 2. К–Я. – С. 161–164.
25. Павличко С. Д. Методологічна ситуація в сучасному українському літературознавстві // Павличко С. Д. Теорія літератури / Передм. М. Зубрицької. — К., 2002
26. Павлишин М. Постколоніальна критика і теорія / Марко Павлишин // Слово. Знак. Дискурс : антол. світ. літ.-крит. думки ХХ ст. – Львів, 1996. – С. 531–535.
27. Пажо Д.-А. Від культурних кліше до імажинарного / Даніель-Анрі Пажо // Літературна компаративістика. – 2011. – Вип. 4, ч. 2 : Імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. – С. 396–430.
28. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму. Літературознавчі студії / Ярослав Поліщук. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1998. – 296 с.
29. Потапенко Л.В. Постколоніалізм як феномен літературознавчого дискурсу: теоретичні та компаративні проєкції / Л. В. Потапенко // Гуманітарний вісник. – 2008. – №13. – Т.1. – С. 13–16.
30. Потебня А. А. Слово и миф / А. А. Потебня. – М. : Правда, 1989. – 622, [1] с.
31. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации. – К.: Ваклер, 2001.
32. Рикёр П. Конфликт интерпретаций : очерки о герменевтике / П. Рикёр ; пер . с фр., вступ. ст. и коммент. И. С. Вдовиной. – М. : Академ. Проект, 2008. – 695 с. – (Философские технологии).
33. Ситченко А.Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: Монографія. – К.: Ленвіт, 2004.
34. Сінченко О. *Постколоніальні дослідження: український вимір* / Олексій Сінченко // Літературний процес: методологія, імена, тенденції. Філологічні науки : зб. наук. пр. / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 2014. – № 3. – С. 74–80.
35. Слухай (Молотаева) Н. В. Художественный образ в зеркале мифа этноса: М. Лермонтов, Т. Шевченко / Н. В. Слухай (Молотаева). – Киев : [б. и.]. 1995. – 486 с.
36. Тодоров Ц. Понятие литературы / Ц. Тодоров // Семиотика : антология / Сост. Ю. С. Степанова. — Изд. 2-е, испр. и доп. — М. : Академический Проект; Екатеринбург : Деловая книга, 2001. — С. 376–391.
37. Топоров В.Н. Миф. Ритуал. Символ. Образ: Исследования в области мифопоэтического / В.Н.Топоров. — М.: Прогресс, 1995.— 623 с.
38. Хорев В. Імагологічний аспект изучения культурных связей / Виктор Хорев // Літературна компаративістика. – 2011. – Вип. 4, ч. 2 : Імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. – С. 61–70.
39. Classical Mythology in English Literature : a Critical Antology / [ed. by Geoffrey Miles]. – London : Routledge, 1999. – 471 p.
40. Korolko Mirosław. Słownik kultury śródziemnomorskiej w Polsce: idée, pojęcia, miejsca z wypisami literackimi / Redakcja Inga Grześczak / Mirosław Korolko. – Warszawa: MUZA, 2004. – 654 s.
41. Kowal Grzegorz. Mit(y) Galicji / Grzegorz Kowal // Pogranicza, Kresy, Wschód a idee Europy. Seria I: Prace dedykowane profesor Swietłanie Musijenko / Red. A. Janicka, G. Kowalski, Ł. Zabielski. – Białystok, 2013. – S. 609–652.

7. Навчально-методична карта дисципліни Спецкурс зі світової художньої культури «Міфологічні сценарії в художньому дискурсі»

Разом: 90 год., лекції – 10 год., семінарські заняття – 14 год., самостійна робота – 60 год., МК – 6 год, залік.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Символічна міфомодель: проблемні зони		Типологія міфологічних сценаріїв	
К-сть балів за модуль	59 балів		53 бали	
Лекції	1	2	3	
Дати	04.09.2020	11.09.2020	18.09.2020	
Теми лекцій	Міфологічний сценарій: символічна VS симулятивна моделі (1 б.)	Міфологічний сценарій: проблеми прочитання та декодування (1 б)	Міфологічний сценарій: проблеми типології (1 б.)	
Теми семінарських занять	Моделювання міфологічного сценарію кінця: кінотекст Андрія Тарковського «Сталкер» (1 + 10 б.)	Міфологема втраченого раю: триптих Ієроніма Босха «Сад земних насолод» (1 + 10 б.)	Образ Іншого як одна з домінант міфологічного сценарію протистояння (на матеріалі німого фільму «Людина, що сміється») (1 + 10 б.)	Образ Іншого як одна з домінант міфологічного сценарію протистояння (на матеріалі ігрового фільму й коміксів про Джокера) (1 + 10 б.)
Самостійна робота	Тема 1. Міфологічний сценарій: символічна VS симулятивна моделі (5 б.)	Тема 2. Міфологічний сценарій: проблеми прочитання та декодування (5 б)	Тема 3 . Міфологічний сценарій: проблеми типології (5 б.)	
Мод. контр. робота	25 б.		25 б.	
Модулі	Змістовий модуль III			
Назва модуля	Міфологічні сценарії початку і кінця як домінантні семіотичні моделі			
К-сть балів за модуль	70 балів			

Лекції	4		5
Дати	25.09.2020		02.10.2020
Теми лекцій	Символічна міфомодель ядерного типу в художній культурі (1 б.)		Символічна міфомодель опозитивного типу в художній культурі (1 б.)
Теми семінарських занять	Міфосценарій ініціації в епічній опері Ріхарда Вагнера «Перстень Нібелунга» (1 + 10 б.)	Міфосценарій ініціації в епічній опері Ріхарда Вагнера «Перстень Нібелунга» (1 + 10 б.)	Міфологема героя в проєкті арт-центру «Я-Галерея» «Енеїда» (1 + 10 б.)
Самостійна робота	Тема 4. Символічна міфомодель ядерного типу в художній культурі (5 балів)		Тема 5 . Символічна міфомодель опозитивного типу в художній культурі (5 балів)
Мод. контр. робота	25 б.		
Заг. кількість балів - 182, коефіцієнт 1,82			
Підсумковий контроль	залік		